

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena Novin na celo leto je: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko 100 D. Cena Marijinoga Lista na celo leto je: doma 10 D., v Ameriko 50 Din. Novine prihajajo vsaki teden, M. List vsaki mesec. Naročniki M. Lista i Amerikanci dobijo kalendar brezplačno, naročniki Novin pa za polovično ceno. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali upravništvo Novin v Črensovce, Prekm.

„Vredništvo i upravništvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje“.

Vrednik: Klekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Oglasi, (inserati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar, za večkrat popust. Cena malih oglasov je do dvajset reči 5 Din, više od vsake reči pol dinara. Med tekstem je cena oglasov cm² dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 14, 1/2 ali celo stran, dobi 25% popusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača upravništvo „NOVIN“.

Ali moremo biti zadovoljni?

Da nas mogoče sledkar ne bi što napadalo i nas krivo, ka takšega, ka nismo zakrivili, taki v začetki omenimo, da nemamo namena nikoga napadati, pač pa ščemo pojasniti svoj položaj tudi tistim, ki naših razmer ne poznajo i nas zato napačno sodijo.

V oči se nam meče, da smo nezadovoljni, da nismo pravi narodnjaki, nešterni nas majó celo za madžarone, za protidržavne, ki vsigdar mrmrajo i se pritožujejo nad novim položajem, šteri je nastao v novoj državi.

Pitanje pa je, ali majó pravico nas obsojati i ali mi mamó vzrok za nezadovolnost. Na oboje odgovori naš zdašnji položaj, šteri je v vsakšem pogledi — kak smo že večkrat povdarili — jako slab. Verno sliko podati o njem je nemogoče, ar bi bilo treba iti predaleč. Poglejmo samo nešterna dejstva.

Največki ter za nas so gotovo davki. Tej so v zadnjem časi tak narasli, da jih naši kmetje komaj zmagajo. I ka je še huše, je to, da tej davki nesó ednako razdeljeni, da se neredno poberajo, največkrat tak, kak se gospodom na davčnom uradi vidi. Naše dajatve so velke, namesto njih pa ne dobimo skoro nikaj. Vzeto nam je celo tisto, ka smo prle meli. Zapro se nam je tisti vir, iz šteroga smo dobivali vekši tao svojih dohodkov. Zaprla se nam je najmre pot, po šteroj bi lahko spravili v primerno ceno svojo živino.

To je pravično, da plačujete telko davkov, ar ste tudi vi dosta dobili od države, nam pravijo. Dobili ste most prek Múre, železnico, avtomobilno zvezo med Sobotov i Lendavov. — Poglejmo te pridobitve malo od bliže. Most nam je istinsko v hasek. A ne sme se pozabiti, da so se izsekali za njega celi logi hrastja i da se je pri graditvi izvozilo iz Prekmurje lesa, da bi zadostivao najmenje za pet mostov. Od železnice ma glavni hasek država. Naši ljudje, šterim pa železniška proga razrezala zemlo, pa še zdaj čakajo na obečano odškodnino. Avtomobil nam je razrezao cesto, štera je bila prle najboljša. Haska je napravo dosta, a te hasek

je šo drugim v žep, ceste pa ne meo što popravlati. Te pridobitve so feda za nás jako male i skoro niti v račun ne pridejo.

Edina prava pridobitev je bila gimnazija v M. Soboti. Po celom Prekmurji je zavladao veselje i to tem bole, ar smo si gimnazijo želeli že prle. Vúpali smo, da nam ona pomali vzgoji domače uradnike, učitele, duhovnike, šteri bi razmili prekmursko dušo, poznali naše križe i težave i bi nam znali pomagati i bi nam tudi radi pomagali, ar bi z nami vred čutili, ka nas teži. Veselili smo se. Naše veselje pa je trpelo malo časa. Samo šest let. Zdaj pa je prišla naredba, da se peti i šesti razred ukineta, pomali pa zna priti red tudi na ostale razrede. Protesterali smo. Protesta ne podpisala samo Sobota, ali samó sobočka fara ali sobočki okraj, nego podpisalo ga je potom duhovščine i županstev celo Prekmurje. Celi narod je protesterao. Ka je pomagalo? Kak da se niti oglasili nebi. Naš prótest je ostao brezuspešen.

Ali je potom čudno, če bomo še nadale zadovoljni? Če se bomo pitali, zakaj plačujemó davke, če niti tistoga ne dobimo, ka smo vsi zahtevali, zahtevali pa zato, ar čutimo, da je za nas neobhodno potrebno?

Na takši način se ne da stvoriti zadovolnosti i se tudi narodnost negre širiti.

Kak sodijo o Radičovej politiki Hrvatje.

Doslovno ponatisnemo nešterne odlomke iz člankov, štere so objavili hrvatski kmetje v „Seljačkih Novinaj“, da tudi v Prekmurji spoznamo, kak sodijo Hrvatí o politiki stranke, štera je tudi pri nas dobila prek 6000 glasov. Vsega ne mogoče objaviti, zato podamo samo najbolje značilne.

„Radičovski voditelji so šest let s punimi vústami obečavanj hodili med narodom i so ga na grdi način sleparili pod firmov republike, samo da bi si pripomogli do kem vekšega

števila pristašov, a so že te mislili v svojem srci na prevaro. Namesto republike so pripoznali vse, ka je Pašić želo i mislijo osrečiti hrvatski narod s tem, da ščejo za belgrajske dnevnicke odkúoniti Prpičovo palačo, s šterov se bodo štimali tisti, ki so zapelali hrvatski narod na tenek led“. — Ignac Novosel, kmet.

„Radiča sem oprvim vido v Prelogi lansko leto na zborúvanji, a sem v njem taki spoznao političnoga slepara i prevrtlivca, kak ga je pokojni pušpek Mahnič opisao že pred dvajstimi leti. Vidi se, da bo morao hrvatski narod preživeti jako huđe politične i verske boje“. — Medžimurski obrtnik.

„Za hrvatski narod je nastopilo vreme velkoga političnoga iznenadenja. Vse narodno vüpanje, štero je bilo položeno v roke ednoga politika, je spadnólo v vodo“. — Ivan Marković, kmet.

„Biti moramo odkriti i priznati, da nam je Radičova politika prinesla samo žalost, nevoló, mržnjo i stradanje. Nazadnje kak nam tudi more dati ka drugo človek, šteri se javno hváli, da se ne prikloni niti pred samim Bogom i šteromi je, kak pravi, vseedno, ali se križa što s tremi prsti ali s petimi, ali pa se sploh ne križal. To so sadi ljudi, šteri se jako čemerijo, če što pravi, da so njüvo republikanstvo, sloboda i prostozidarsko človekoljubje samo izmišleni krivi bogovi“. — M. Marijan, pristaš ljudske stranke.

„A to, ka so radičovski voditelj zdaj napravili, je pravo čiganstvo, ar so se ponižali pred nasilniki, i pustili narod, ki je prevaran z republikov, na cedili. . . . Pri tom pa neide za srečo Hrvatov, nego se gleda na to, da se reši tisti mantrnik (Radič, op.) šteri je no stokrat pravo, da Pašića vrže“. — Marko Džančević, kmet.

„E istinsko, zdaj nega več amerikanskih dolarov, zato so dobre tudi belgrajske dnevnicke, nega več šunk od kmečkih sirot, a rastejo mastni falati na belgrajskih ministrstvaj. Židov je pravo: šest je šest. Tak je tudi tú. Glavno je, da gospodski žepi radičovskih voditelov ne ostanejo prazni. Te praznine se najbolje bojijo.

Novi svet.

Spisao: I. Sziklai.

Iz vogršćine prestavo Fr. Kolenc.

V Palabanjo iz Trnograda nega telefonske linije, telko zna, samo eden falat.

Tak daleč je šo tudi on, dokeč velka cesta z zaznamúvajóćimi sehama ne zavila.

Ne deleč so žnjeci delali. Opitao jih je, v šteri kraj pela pot na Palabanjo.

Ta vozka pot taki poleg jarka, med setvami ovsa. Samo se podajte koražno. Vsigdar med setvami ovsa, čisto do gozdnoga stúdenca. Od stúdenca se na dve strani odcepi pot; ite proti vzhodi, v gostejši gozd.

Ja, ja, zdaj se je že spominjao, da so šli skoz log, gda so prišli. Te se zna, je bio brez listja. A stúdenec pokaže pravo pot, zdaj je že ne zgubi.

Stúdenec njemi je poživo s friškov vodov posušeno grlo. Sunce je že visoko hodilo. Komaj je pustilo za kakšo dlan sence po redko-vejnatim drevjom. Tudi ftice so se skrile med listje. Samo stvarci so davali odsebe nekši glas.

Pod ednim drevom je nekši vandraš ležao. Popotna turba je ležala poleg njega. Cotava je bila tudi ta, kak vsa njegova obleka. A zdaj nikaj ne škodi cotavost v toj vroćini. Če se nebi bojao žandarov, bi tudi to nepotrebno obleko vrgeo od sebe.

— Ne vem, če dobro hodim? — Je pitao dečko, gda je dober den vaščo vandrači. Na

Palabanjo se pašćim.

— Ta je še daleč moj sin: jaz ravno od tam prihajam.

— Ne vem, kak daleč je. Samo ednok sem hodo tam i te z vozom.

— Maš tam koga?

— Sorodnika.

— No pa tisti ne mego poslati voza proti, da moraš peški hoditi?

— Niti ne ve, da pridem; — je pravo Elemér i postao rdeč.

— Bežimo teda, bežimo? — Se je smejaó vandraš.

— Toga pa že ne delam — je odgovoro dečko gizdavo.

Mogoče pa ma vandraš itak dober nos. Zdašnja njegova pot se ne razloćuje dosta od bega.

— Ka pa si? — ga je mantrao nadale vandraš — dijak ali inaš?

— Še dijak.

— Ne pašći se tak; — je pravo znova vandraš. — Na drugoj strani loga već ne najdeš drevja do Palabanje. Opoldensko sunce te čisto zmantra. Opešaš na pol poti. Znam to. Raj tú počivaj dotečas, da se bo nagbalo sunce k počitki. Jaz že poznam njegovo naravo. Dosta sem že hodó pod njegovov obrambo. Ar ono je moja edina obramba. V snegi, mrazi, dežji, v mrzлом vetri je moja pot trplenje. Samo to je dobro, če zasija na mene sunce, dobro toplo sunce. A dnes je že preveč prijateljsko. Ne škodi, malo se skriti pred njim, ar tak stiska človeka, da ga lahko boži žlak zadene.

Elemér se je celo zahvalo, da njemi je dao

tak dober tanač. I je tudi p milúvao toga sirmaškoga človeka, šteromi je den za dnevom državna cesta dom. Ali ne čaka mogoče tudi njega takši stališ, če samo ne huši? Ednok je mogoče tudi te človek senjao o sreći, o počitki. Kakše vkanjenje, kakša usoda ga je mogla stirati pod milo nebo za večno vandranje?

— Si se preskrbo s hranov? — Ga je pitao vandraš, gda si je dol seo poleg njega.

— Mam krüh i malo kisilaka (sira).

— To je imenitno. Daj mi polovico; ar nikaj nesem dobo v vesi. Jaz pa ti dam za to žganico.

— Huj, te ne bom pio; — je pravo Elemér.

— Kak ne. Ne vćiniš prav. Če po njoj piješ vodo, bolše gasi žejo, kak kašteč drugo.

— Žganica?

— Ta ja — je razlagao nadale vandraš. Pa še kak! Samo probaj. Jaz že znam. Vsigdar od nje živim. Potom pa maš še dugo pot. Te ne premagas, če se ne pokrepčaš. Tudi vino je dobro; a za sirmaškoga človeka drago.

Tak dugo je gućao dečki, da je koštao.

— Še već srkni; — ga je nugućavao. Boš dobro spao potom tú v senci. Če senca tudi odide, nikaj ne škodi. Mene lahko peče sunce: se prav dobro počútim. Listje zadrži njegovo moć. Tak boš spao, kak mleko.

— A kak pridem potom v Palabanyo?

— Na to ne misli. Jaz ne bom spao duže, samo kam do štrte vüre, gda se sunce že začne nagibati. Sem se navado. Te že zbúdim. Zadosta časa ti ostane, da lahko prideš ta. No pa boš tudi leži hodo, če si spoćineš i se okrepčaš.

Paveo Radič je ravnateo glavne zadruga radičovskih kmečkih zadrug, a ta nema penez. Od ked pa dobi penez, če ne iz Belgrada? Števan Radič pa se je naselo v grofokoj palači, šteroj je, da namazao narodi oči, dao ime kmečki dom, a tūdi za to palačo falijo še milijoni. Kmetje nemajo, naši amerkanzi več ne pošilajo, zato pa hajdi po pare v Belgrad. Belgrajsko kaso pa čuva sera brada, zato radičovim voditelom ne preostane drugo, kak da se ponizijo i poplūjejo republiko za Pašičovo plačo. — Josip Mravunac, kmet.

„Iz nekdašnjega srditoga habsburskoga kraljevca je postao londonski i moskovski republikanec, a iz mirotvornoga republikanca belgrajski kraljevec . . . Tak zgleda Radičova politika, če jo zdaj opazujemo. Njeni uspehi se edino v tom, da je Radič zagiftao naš narod z blatenjom katoličanske vere i duhovnikov, da je razrušo ugled vere, a pomagao, da se podigne nasilje, korupcija, brezverstvo, kapitalizem i stotine drugoga hūdoga, šterih nevol se hrvatski narod, hvala Radiči, jako žmetno reši.“ — Franjo Pfeffer, kmet.

Radičove zdašnje politike pa ne obsojajo same kmetje, nego tūdi inteligenti. O postopanju voditelov Radičove stranke je na priliko pravo St. Barič, predsednik hrvatske ljudske stranke sledeče: „Narodni zastopniki, štere je hrvatski narod volo 8. februara, da se borijo za hrvatske pravice, so sramotno vūgnoli šinjek i napravili vsem Hrvatom sramoto, kakže ne pōmni naša zgodovina.“

Najhūša sodba za Radiča pa so bile občinske volitve v Zagrebi. Od zadnjih volitev je zgūbo do 7000 glasov, več kak polovica volilcov pa niti ne šlo volit. Izpovedali so najmre sledeče: „Za varalice, krivo prisežnike ne damo svojih glasov; počakamo kak se bo razvijala ta nova komedija z radičovci i zajedničari i te zgovorimo svojo javno reč, za zdaj pa bomo protesterali proti varalicam s svojim zadržanjem.“

Hrvatje so sprevideli, da Radič ne tisti človek, ki bi svoja obečanja spuno. Za lasten hasek je pripravljen vse včiniti i vse zavrči, ka je prle glaso. — Ali pridejo do toga spoznanja tūdi naši „radičovci?“

Glasi.

Slovenska Krajina.

Nova meša v Črensovcih. V Črensovcih bo darovao 19. julija novo sv. mešo bogoslovec misijonske družbe Jožef Godina z D. Bistrice.

Naročnikom! „Novine“ so izišle dve strani. Kda izide M. List, te so vseli „Novine“ na dve strani. Ar pa so bili minoli tjeđen risaoski svetki smo tiskali „Novine“ na štiri strani, čiravno je izšo tūdi „M. List.“ Za mesec april so vse številke „Novin“ bile na štiri strani, tūdi kda je bio „M. List“, zato zdaj dve številki „Novin“ moramo edno za drugov tiskati samo na dve strani. — Radi bi dali vsigdar na štiri strani, a naročnina je mala, stroški pa velikanski, zato nam je to nemogoče.

Boj bo, boj! Tak se strašijo ljudje po naših vesaj. Zakaj? Ar se morejo popisati vsi moški od 20 do 50 leta. — Ne trebe ešče posebe povdarjati, ka je takše govorenje brez podlage. Vsi vojni obvezniki morajo biti popisani vsigdar i biti razporedieni, kama što spada v slučaj mobilizacije. Nega zato vzroka se vznemirjati.

Trnje. Čudne čase doživlamo že dnes den, tūdi pri nas v Trnji se godijo čudne i zanimive stvari. Lansko leto v adventi je bila vkradjena žganica — 10 litrov — pri Brglezovij, žandarje so meli puno posla pa vse zabadav, krivca so ne mogli dobiti. Zdaj pa se je krivec na skrivnom oglaso sam. Poslao je naimre po pošti 300 dinarov za žganico. Pisao je tūdi pismo, gde pravi, da je on krivec, naj nedužnih ljudi ne mantrajo i krivijo. Napravo je lepo račun: 10 litrov zganice po 60 ranjški, to je 600 ranjški, stem je posteno plačanō, a palasko pa ob priliki tūdi vrne. Vse je bilo na pošto dano v Lendavi. — Eden značilen pojav, šteri ešče nema para.

Domača politika.

Briga za invalide. Jako lep primer, što se briga za invalide, za vojne sirote i dovice, je bila edna seja narodne skupščine. Davidovičova vlada je vzela na svoj program dela med prvimi invalidski zakon, da bi tak pomagala kak najprle tem največšim siromakom, a mogla je odstopiti. Zdaj pa je celokūpnā opozicija te zakon predložila pa narodnoj skupščini, da bi se njemi pripoznala potreba kak najhitrejše rešitve. Prišlo je na glašūvanje i čūdno vladine stranke radikal i samostalni demokrati so glašūvali proti hitroj rešitvi toga zakona. Tak skrbijo za invalide demokrati (Žerjav i Pivko) zdaj, kda pa so agiterali pa so obečavali vse mogoče i nemogoče.

V MEDJIMURJI

se proda že 30 let obstoječa trgovina z mešanim blagom, z jajci, z točilnicov po ugodnoj ceni zavolo prese-litve. Oda se tūdi v najem. **Železniška postaja.** — Naslov v tiskarni (B) BALKÁNYI, D. Lendava.

Naročnina ino oglašje se sprejmejo za „Novine“ pri ERDŐSY BARNABAŠ, trgovci z papirom i igračami v Murskoj Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.

Pohišstvo kūpne zaloge iz stalne zaloge od najprostejše do najfinejše kakovosti, delam tūdi po naročbi i po lastnom risanju po najugodnejših cenah.

Mijo Hollenberger Cakovec
(B) Sirossmajerova ul. 10.

Oddajo se

v MURSKOJ SOBOTI
3 hiže, 2 travnka, 1 njiva
v MARIBORU
2 za trgovino primelni večji lejpi hiži.
Informacije daje pisarna
dr. ŠÖMENA, odvetnika
v MURSKOJ SOBOTI.

Sprejme se

vajenec iz poštene družine v pekarijo
FRANC DERKAČ na ŠANČOVI.
Za obleko je oskrbljeno.

Slovenska Banka d. d.

podružnica DOLNJA LENDAVA
plača najbolje dolarje
in zlate penezje.

Ovlaščena banka za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja in prevzema bančne garancije.

Malo lepo posestvo

oddaljeno od Gor. Radgone

eno ura pri okrajni cesti v zelo milemo kraju, a ograno 8 do 12 oralov površja i sicer: njive, travnike, velik sadonosnik, šuma (gozd) zidana liša, hlev, šupa pokrito s opeko v bližini veleposestva se po ugodni ceni proda. — Pojasnila pri gosp.

FISCHER

Plitvički vrh pri Gornji Radgoni.

48 Pozor kovači, zidari!

Zaloga najboljšega angleškoga kovačkoga vogljenja, šteroga do zdaj ešče nindri ne dobite, kak tūdi vapna i portlandcementsa. Črep i cigeo iz radgonske i borejske opekarna na kolodvori v Beltinci.

Martin Brūmen, železna trgovina
Beltinci.

Tisk: ERNEST BALKÁNYI Dolnja Lendava.

HRANILNICA i POSOJILNICA

v BELTINCIH . . . Z. Z. N. Z.
uraduje vsako sredo i soboto
od 8. do 12. ure.

Navadne hranilne vloge obrestuje po 8%; vezane vloge proti šest mesečni odpovedi nad 5000 Din po 9% vezane vloge od 6000 Din više pa po 9½%.

Kmetje, zavūpajte novo ustanovljenoj kršćanskoj posojilnici penezze i jih pridno vlagajte, za štere dobro stojijo naši kmetje z celov svojov vrednostjov. Čim več bote vložili, tem več se bo lahko pomagalo siromakom na fal interes. Oni, šteri majo ešče knjižice od stare beltinske hranilnice (kase), naj je prinesejo, da se jim ali izplačajo njihove vloge, ali pa prepisejo kot nove vloge naše kršćanske posojilnice. Imejte zavūpanje do nove hranilnice in posojilnice, kak ste imeli zavūpanje prle do stare.

I-a portlandcement-, zagorsko apno-, opeko-, črep-, kovaški premog-, deske-, late-, štafielne-, tesan les-, traverze- i. t. d.

se dobijo letos po čudovito nizki ceni z vseh žel. postaj v Prekmurju. — Stalna —; zaloga vedno pri —

V. BRATINA

KRIŽEVCI pri LJUTOMERU,
ki je glavni zastopnik stavbenega materijala za Prekmurje.

Zgūbo se je deček iz Črensovec, pri kom je naj ga javi v Črensovcu pri Uredništvu.

Proda se čelo, več gosli v dobrom stanju i edna flauta po jako ugodnoj ceni. Spremem tūdi vse vrste popravila instrumentov. MAUČEC MARTIN RENKOVCU.

Delavci se sprejmejo !!

V Dolnjoj Lendavi se je začnola regulacija Črnca. Delavci dobijo delo po kubičnom metri. Pogoji se zvedijo pri podjetniku Ivani Toplak v Dolnjoj Lendavi. (B)

Lepa prilika! Posestvo obstoječe iz 15 oralov njiv in travnikov, poslopje v dobrom stanju z dvojimi koli i živinov vred po jako ugodnoj ceni proda. — Pita se pri GLANZ JOHANI Žepovci 52. Apače.

Parna mlatilnica fabrikat Hofherr Schrantz ešče skoro nova se ugodno oda. Ogleđa in vpraša se pri Francu Hamler, posestniku v Sratovcih št. 9. pošta Slatina-Radenci.